

Н. Ю. ЄРШОВА, А. П. ГРІНЬКО

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ ПРИ УПРАВЛІННІ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Стаття присвячена дослідженню обліково-аналітичного забезпечення прийняття фінансових рішень при управлінні платоспроможністю підприємства. Обґрунтовано, що платоспроможність є важливим фактором при формуванні політики та стратегії управління фінансовим станом компанії. Окреслено важливість облікової та аналітичної інформації для потреб управління, оцінено платоспроможність підприємств України на основі статистичних даних, встановлені «вузькі місця» при формуванні інформаційних потоків в процесі управління платоспроможністю підприємства. Прийняттю фінансових рішень при управлінні платоспроможністю підприємства сприяє інформаційно-аналітична функція бухгалтерського обліку. Для прогнозування подальшого фінансового розвитку підприємства та оцінки ризиків, які можуть знизити платоспроможність підприємства актуальні нові підходи. Розглянуто завдання облікової системи для інформаційного забезпечення учасників процесу прийняття фінансових рішень. Запропоновано модель облікового забезпечення прийняття фінансових рішень, що сприятиме покращенню управління платоспроможністю підприємства. Приділено увагу ролі та значенню управлінського обліку при формуванні інформації для управління. Результати дослідження мають практичну спрямованість, оскільки грамотно побудована модель обліково-аналітичного забезпечення прийняття фінансових рішень дозволяє досягти стабільності розвитку бізнесу.

Ключові слова: облікове забезпечення; платоспроможність; управління; управлінська звітність; фінансові рішення; аналітична інформація

N. IERSHOVA, A. GRINKO

ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT FOR MAKING FINANCIAL DECISIONS IN THE SOLVENCY MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE

The article is devoted to the study of accounting and analytical support for financial decision-making in managing the solvency of the enterprise. It is substantiated that solvency is an important factor in the formation of the company's financial management policy and strategy. The importance of accounting and analytical information for management needs is outlined, the solvency of Ukrainian enterprises is assessed based on statistical data, "bottlenecks" in the formation of information flows in the process of managing the solvency of the enterprise are identified. The information and analytical function of accounting contributes to the adoption of financial decisions when managing the company's solvency. New approaches are relevant for predicting the further financial development of an enterprise and assessing risks that can reduce the solvency of an enterprise. The tasks of the accounting system for information support of participants in the process of making financial decisions are considered. A model of accounting support for making financial decisions is proposed, which will improve the management of the enterprise's solvency. Attention is paid to the role and importance of management accounting in the formation of information for management. The results of the study have a practical focus, since a well-constructed model of accounting and analytical support for financial decision-making makes it possible to achieve business development stability.

Keywords: accounting support; solvency; management; management reporting; financial decisions; analytical information

Вступ. Мінливе економічне середовище, невизначеність та ризики обумовлюють зростання обсягу інформації, необхідного для ефективного управління фінансовим станом підприємства. Ба більше, зростає і ускладнюється інтенсивність обміну інформацією в середині підприємства, що актуалізує проблему створення методів опису, аналізу та дослідження потоків інформації при прийнятті управлінських рішень. Платоспроможність є важливим фактором при визначенні політики управління фінансовим станом і є швидше тактичною концепцією, пов'язаною зі здатністю підприємства оплачувати власні поточні зобов'язання при настанні терміну їх погашення. Проблема облікового забезпечення прийняття фінансових рішень при управлінні платоспроможністю підприємства набуває особливого значення в період кризового стану, обумовленого наслідками COVID-19 та воєнними діями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Наукові дослідження в сфері управління платоспроможністю та фінансовою стійкістю підприємства, облікового та аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень знайшли відображення у працях зарубіжних (Р. Брейлі, Е. Брігхем, Л.А. Бернстайн, Дж. К. Ван Хорн, Ф. Ченг Лі, С. Майерс, Е. Хелферт, О. Сайдіярі та ін.) та вітчизняних (Є. В. Мних, Л.М. Кіндрацька, Л.А. Лахтіонова, Ю.С. Цал-Цалко, А.П. Грінько, Н. Ю.

Єршова, Е.М. Соколова та ін.) вчених [1-8]. Дослідники наголошують, що показники платоспроможності та ліквідності займають одне з ключових місць в процесі аналітики фінансового стану підприємства та перебувають у тісному взаємозв'язку між собою та іншими показниками при проведенні фінансового аналізу. Науковими та практичними здобутками є зарубіжні та вітчизняні методики оцінки платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Незважаючи на їхні відмінності, всі методики включають оцінку динаміки та структури статей бухгалтерського балансу, а також розрахунок фінансових коефіцієнтів. Проте проблема облікового забезпечення прийняття фінансових рішень при управлінні платоспроможністю є одним з найважливіших завдань, що постає перед керівниками та менеджерами підприємства в нових економічних умовах.

Формулювання цілей статті. Метою статті є удосконалення обліково-аналітичного забезпечення прийняття фінансових рішень при управлінні платоспроможністю підприємства. Для цього необхідно окреслити важливість облікової інформації для потреб управління, оцінити платоспроможність вітчизняних підприємств на основі статистичних даних, встановити «вузькі місця» при формуванні інформаційних потоків в процесі управління платоспроможністю підприємства експертним методом, розробити рекомендації щодо підвищення

якості облікового забезпечення прийняття фінансових рішень при управлінні платоспроможністю.

Методи дослідження. Для проведення дослідження використані методи логічного узагальнення та порівняння, аналізу та синтезу, експертні оцінки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система управління підприємства, невід'ємною частиною якої є управління платоспроможністю, визначає актуальність розвитку аналітичних функцій обліку, які забезпечують обґрунтування економічних рішень за умов невизначеності бізнесу [8, 10]. Найбільш повно оцінка платоспроможності підприємства проводиться на основі коефіцієнтів:

абсолютної ліквідності, проміжного покриття, загального покриття – з використанням на завершальному етапі аналізу платоспроможності рейтингової оцінки, що дозволяє отримати узагальнену оцінку за всіма показниками [3]. Для оцінки платоспроможності рекомендується розраховувати коефіцієнт абсолютної платоспроможності: відношення грошових коштів та їх еквівалентів до суми термінових платежів на певну дату або на наступний період. Теоретичне оптимальне значення цього показника становить 0,2-0,25 [3, 11]. Проаналізуємо платоспроможність підприємств України на основі статистичних даних [12] (табл. 1).

Таблиця 1 - Динаміка коефіцієнта абсолютної платоспроможності, розрахованого на підставі даних бухгалтерського балансу підприємств України за 2013-2020 рр. (на кінець року) [12]

Роки	Поточні фінансові інвестиції, тис.грн	Гроші та їх еквіваленти, тис.грн	Поточні зобов'язання, тис.грн	Коефіцієнт абсолютної платоспроможності, Кап	Абсолютне відхилення Кап
1	2	3	4	$5 = (1 + 2) / 3$	6
2013	256432354,8	207799071,5	2689338171	0,173	-
2014	249932822,5	248656117,5	3151253039	0,158	-0,014
2015	225269604	301587227,7	4114903222	0,128	-0,030
2016	189081742,6	334528258,2	5846688669	0,090	-0,038
2017	167440686	365615871,6	5769538996	0,092	0,003
2018	151808814,4	377118530,5	6408553734	0,083	-0,010
2019	156364131,8	463514738	6764591798	0,092	0,009
2020	245119024,6	545592742,2	7424970644	0,106	0,015

* складено на основі [12]

Найвищий показник абсолютної платоспроможності мають підприємства на кінець 2013 р. При цьому, загальна динаміка цього показника протягом досліджуваного періоду негативна. Абсолютну платоспроможність на кінець 2013 р. мають підприємства, що займаються фінансовою та страховою діяльністю – 0,3; тимчасовим розміщенням та організацією харчування – 0,38; наданням інших видів послуг – 0,26; оптовою торгівлею, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами – 0,24. У 2020 р. найбільший показник абсолютної платоспроможності демонструють підприємства, що займаються фінансовою та страховою діяльністю – 0,21; тимчасовим розміщенням та організацією харчування – 0,27; оптовою торгівлею, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами – 0,19. Далі, оцінимо динаміку платоспроможності підприємств України з розподілом за розміром на основі статистичних даних [12] (табл. 2).

Значна кількість вітчизняних підприємств мають проблеми з платоспроможністю (рис. 1). Динаміка коефіцієнта абсолютної платоспроможності підприємств України з розподілом за розміром за 2013-2020 рр. (рис. 1) свідчить про:

– негативну тенденцію даного коефіцієнта за досліджуваний період, що пов'язано з перевищенням темпу приросту ПЗ підприємств над темпами приросту ПФІ та ГмЄ не залежно від розміру підприємства (табл. 2);

– внутрішньогрупові зміни: якщо на кінець 2013 р. значення коефіцієнту для малих підприємств майже у двічі перевищувало значення для великих підприємств і знаходилося у межах рекомендованого значення, то на кінець 2020 р. ситуація змінилася. Значення показника для великих підприємств перевищує значення для середніх та малих і перевищує то, яким воно було на кінець 2013 р. [13].

– значення коефіцієнта для середніх підприємств коливається та має негативну тенденцію.

Платоспроможність підприємства складається з двох основних факторів:

– наявність активів, достатніх для погашення зобов'язань підприємства

– достатній ступінь ліквідності наявних активів.

Таблиця 2 - Вихідні дані для аналізу платоспроможності підприємств України з розподілом за розміром за 2013-2020 рр. (на кінець року)*

Роки	Розподіл підприємств за розміром					
	великі		середні		малі	
	Поточні фінансові інвестиції, р. 1160 ф. 1, ПФІ					
	значення на кінець року, тис. грн	темп росту до попереднього року, %	значення на кінець року, тис. грн	темп росту до попереднього року, %	значення на кінець року, тис. грн	темп росту до попереднього року, %
1	2	3	4	5	6	7
2013	12645358,0	-	102925035,5	-	140861961,3	-
2014	12266248,0	97,00	96631881,1	93,89	141034693,4	100,12
2015	15402157,6	125,57	63771602,5	65,99	146095843,9	103,59
2016	11292681,0	73,32	44331693,5	69,52	133457368,1	91,35
2017	7589420,0	67,21	39317284,3	88,69	120533981,7	90,32
2018	9643971,0	127,07	42626979,4	108,42	99537864,0	82,58
2019	18521895,0	192,06	53415979,7	125,31	84426257,1	84,82
2020	89115081,0	481,13	74081156,6	138,69	81922787,0	97,03
Гроші та їх еквіваленти, р. 1165 ф. 1, ГтЄ						
1	2	3	4	5	6	7
2013	72056435,9	-	83738712,4	-	52003923,2	-
2014	95684194,6	132,79	100115744,2	119,56	52856178,7	101,64
2015	117696057,3	123,00	115880776,8	115,75	68010393,6	128,67
2016	136333865,0	115,84	118277536,9	102,07	79916856,3	117,51
2017	135093283,0	99,09	135884997,5	114,89	94637591,1	118,42
2018	123686420,7	91,56	147061481,4	108,22	106370628,4	112,40
2019	187114033,0	151,28	163515310,5	111,19	112885394,5	106,12
2020	175731140,6	93,92	219328661,7	134,13	150532939,9	133,35
Поточні зобов'язання, р. 1695 ф. 1, ПЗ						
1	2	3	4	5	6	7
2013	850380260,4	-	994180458,3	-	844777452,2	-
2014	1025878639,9	120,64	1124249624,0	113,08	1001124774,9	118,51
2015	1300897940,5	126,81	1480588665,5	131,70	1333416615,6	133,19
2016	1559321802,0	119,87	1847412349,6	124,78	2439954517,6	182,99
2017	1827293401,0	117,19	2050138307,8	110,97	1892107287,1	77,55
2018	1865475972,9	102,09	2458800493,6	119,93	2084277267,8	110,16
2019	2060182878,8	110,44	2535053545,3	103,10	2169355374,2	104,08
2020	1983351343,8	96,27	2823312832,3	111,37	2618306468,3	120,70

Джерело: розраховано авторами за даними [12]

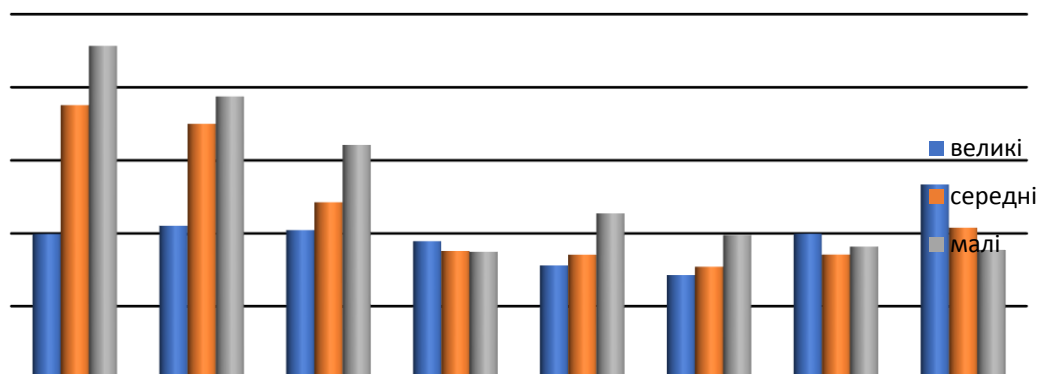

Рисунок 1 - Динаміка коефіцієнта абсолютної платоспроможності підприємств України з розподілом за розміром за 2013-2020 рр.

Джерело: розраховано авторами за даними [12]

Платоспроможність пов'язана з розміром та складом оборотного капіталу підприємства і більш висока позиція останнього надає більш ліквідну позицію та платоспроможність. Можливість регулярно та своєчасно погашати боргові зобов'язання обумовлюється наявністю у підприємства грошових коштів, що залежить від того, якою мірою партнери виконують свої зобов'язання перед підприємством. Тому, управління зобов'язаннями та активами є одним з найважливіших завдань менеджменту підприємства, що потребує належного інформаційного забезпечення.

Прийняття фінансових рішень потребує якісного інформаційного забезпечення. Для встановлення «вузьких місць» при формуванні інформаційних потоків в процесі управління платоспроможністю підприємства нами проведено опитування. В онлайн-опитуванні взяли участь менеджери середніх підприємств Харківської області загальною кількістю 65 осіб. Онлайн-анкета містила питання по суті (рис. 2). За результатами визначено, що 71,7% фахівців підприємств, які приймають фінансові рішення визнають інформацію економічним ресурсом, значення якого постійно зростає. Щоб зберегти і

зміцнити платоспроможність підприємства, необхідні ефективні методи управління, що підтримуються відповідною інформаційною системою. Проте лише 32,4% опитаних підтвердили наявність та використання на підприємстві автоматизованої системи управління та обробки інформації. Щодо ступеню задоволеності інформаційним забезпеченням відділів, яка оцінювалася за 4-бальною шкалою: 62% респондентів відповіли, що їхні служби добре забезпечені інформацією, 30% респондентів задоволені інформаційним забезпеченням свого відділу (або ділянки роботи) та 8% респондентів недостатньо задоволені інформаційним забезпеченням. При оцінці якості інформаційного потоку щодо вирішення управлінських завдань лише 35,8% респондентів відзначили її найвищу ступінь. Тобто повну відповідність інформаційного потоку для прийняття рішень щодо управління платоспроможністю об'єктивній дійсності. На це варто звернути увагу, оскільки це безпосередньо впливає на якість прийняття рішень щодо цього об'єкту управління.

Онлайн-анкета							
Назва підприємства _____							
Імя та по-батькові _____							
Посада _____							
Питання		Будь ласка, поставте відповідну позначку					
1. Чи вважаєте Ви інформацію економічним ресурсом?	«так»		скоріше «так»		«ні»		скоріше «ні»
2. Чи є на підприємстві/компанії, де Ви працюєте автоматизована система управління та обробки інформації?	«так»				«ні»		
3. Чи використовуєте Ви автоматизовану систему управління та обробки інформації при прийнятті фінансових управлінських рішень?	«так»		«частково»		«ні»		
4. Визначте ступінь задоволеності інформаційним забезпеченням Ваших управлінських потреб при управління платоспроможністю підприємства, на якому Ви працюєте	відмінно		добре		задовільно		недостатньо
5. Чи вважаєте Ви інформаційний потік якісним при вирішенні управлінських завдань (відповідає об'єктивній дійсності)?	«так»		скоріше «так»		«ні»		скоріше «ні»
6. Чи є перешкоди в інформаційному потоці?	«так»		скоріше «так»		«ні»		скоріше «ні»
7. Вкажіть види носіїв інформації, які використовують на підприємстві, на якому Ви працюєте	паперові		магнітні		електронні		інші
8. Вкажіть періодичність надходження інформації для вирішення управлінського завдання	рівні проміжки часу		за потребою		в режимі реального часу		
9. Оцініть середній час, витрачений на обробку інформації	30-40%		40-60%		60-80%		80-100%
10. Вкажіть основні недоліки системи інформаційних потоків при вирішенні управлінського завдання (на Вашу думку)	1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____						

Рисунок 2 - Онлайн-анкета для встановлення «вузьких місць» при формуванні інформаційних потоків в процесі управління платоспроможністю підприємства

Джерело: розроблено авторами

Серед перешкод в інформаційному потоці інформації (22 %). При цьому на епізодичну респонденти відмітили наявність сторонньої присутності сторонньої інформації вказують 47,8%

опитуваних. Лише 6% респондентів вказують на повну відсутність сторонньої інформації в інформаційному потоці. Респонденти вказують, що на підприємствах застосовуються різні види носіїв інформації: 72% опитаних вказали, що на підприємстві використовують паперові носії інформації, 18% – магнітні, 10% – електронні. На багатьох підприємствах паралельно використовують кілька носіїв інформації. Найпопулярніший носій – паперовий, що пояснюється порівняно недорогим обслуговуванням паперового потоку інформації. За результатами опитування щодо потреби надходження інформації можна зробити висновок, що надходження інформації через рівні проміжки часу задовольняє 18% респондентів, надходження інформації за потребою – 73% опитаних, а 9% респондентів наголошують на необхідності надходження інформації в режимі реального часу для прийняття рішень щодо управління платоспроможністю. Пропонувалося також оцінити середній час, витрачений на обробку інформації. Отже, 71% респондентів наголосили, що витрачають від 30 до 60% робочого часу на обробку інформації при прийнятті фінансових рішень на підприємстві.

При опитуванні респондентам пропонувалося відзначити основні недоліки формування інформаційних потоків на підприємстві при прийнятті фінансових рішень. Респонденти могли вказувати кілька варіантів відповідей, такі як дублювання наданої інформації, відсутність суттєвої інформації, відсутність однозначного розподілу відповідальності за документи, необхідність уточнення інформації, невчасність надання інформації. Більшість респондентів (76%) як основний недолік вказали дублювання інформації.

Функції обліково-аналітичного забезпечення прийняття фінансових рішень.

Комунікативна функція спрямована на встановлення та підтримання взаємозв'язків між співробітниками підприємства та учасниками економічних процесів у зовнішньому середовищі. Комунікативність також проявляється через розширення можливостей інформаційної системи (через сумісність системи даних бухгалтерського обліку та системи оціночних показників бізнесу) та гармонізацію всього ланцюжка ділової активності підприємства.

Аналітична функція спрямована на оцінку платоспроможності підприємства, тенденції її зміни та ймовірних ризиків. Результати аналізу є основою для планування діяльності, прогнозування та моделювання стратегії розвитку підприємства.

Прогнозна функція спрямована на надання інформації для оцінки перспективної платоспроможності при реалізації стратегії розвитку підприємства, підтримку менеджмента при виборі раціональних сценаріїв розвитку суб'єкта господарювання, зумовлених конкретними параметрами фінансового середовища.

Прийняття фінансових рішень при управлінні платоспроможністю підприємства потребує структурування інформації через форми управлінської звітності. Управлінській звітності належить особливе місце у системі звітної інформації про діяльність підприємства. Тому, процес її підготовки має розглядатися як невід'ємна та заключна частина облікового процесу. У результаті структурування інформаційного потоку управлінська звітність набуває цільового, адресного характеру (рис. 3).

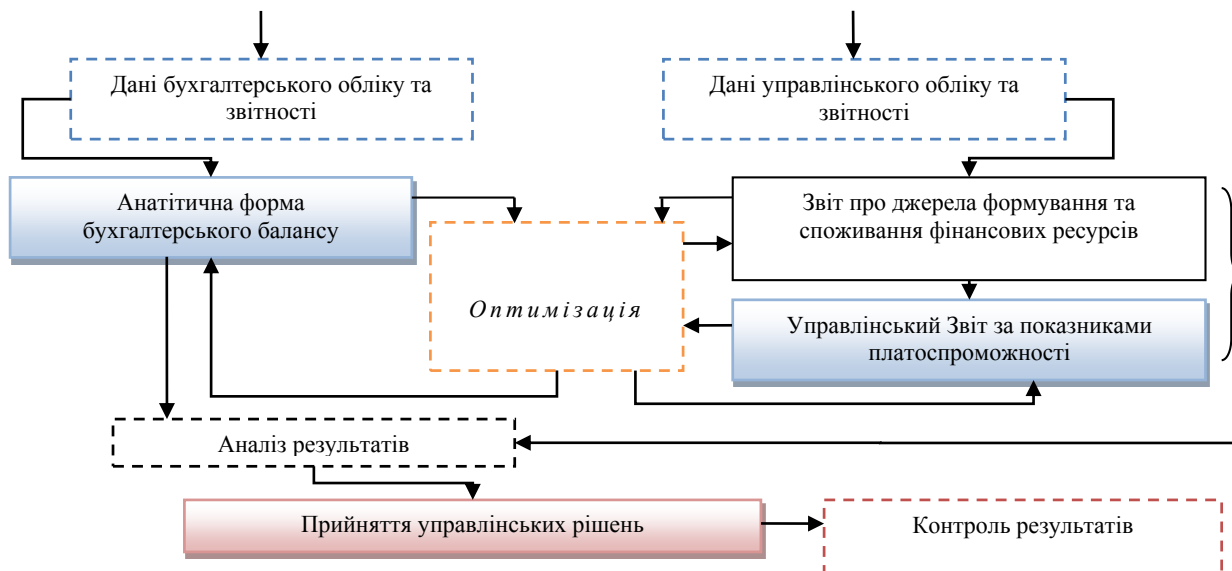

Рисунок 3 - Модель облікового забезпечення прийняття фінансових рішень при управлінні платоспроможністю підприємства

Джерело: розроблено авторами на основі [12-14]

При побудові моделі важливо обрати підхід до систематизації економічної інформації, який був би одночасно гнучким, простим і всеосяжним.

Інформаційне забезпечення учасників процесу прийняття рішень через систему обліку на підприємстві виконує низку найважливіших функцій.

Функція формування звітності з метою управління (логістична) передбачає:

- формування системної фінансової інформації;
- формування якісної інформації, необхідної для обґрунтування та прийняття стратегічних рішень щодо забезпечення платоспроможності підприємства.

Аналітичний формат бухгалтерського балансу є інформаційною основою визначення оптимальної структури активів і пасивів балансу, а також розрахунку показників платоспроможності. Звіт про джерела формування та споживання фінансових ресурсів (управлінський звіт) дозволить встановити статті балансу, які були джерелом утворення грошового потоку протягом звітного періоду, а також

ті статті, що викликали відтік коштів. Такий формат управлінської звітності буде джерелом інформації при формуванні Звіту про рух грошових коштів непрямим методом.

Підвищення якості облікового забезпечення прийняття фінансових рішень при управлінні платоспроможністю забезпечується формуванням інформаційних потоків управлінського обліку на підприємстві. Інформаційні потоки управлінського обліку масштабні та різноманітні, тому, для забезпечення якісного сприйняття інформації необхідна децентралізація в системі управлінської звітності підприємства (рис. 4).

Управлінський Звіт за показниками платоспроможності підприємства
Дата складання _____ за період _____
Вид документу <u>внутрішній</u>
Джерела вхідної інформації:
1) Форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (або Форма № 1-м або Форма № 1-мс)
2).....
3).....

Показники	Період		Зміна за період	
	на початок	на кінець	абсо-лютна	темп росту
Поточні фінансові інвестиції, р. 1160 ф. 1				
Гроші та їх еквіваленти, р. 1165 ф. 1				
Запаси, р. 1100 ф. 1				
Усього поточні (оборотні) активи, р.1195 ф. 1				
Усього поточні зобов'язання і забезпечення, р. 1695 ф. 1				
Усього власний капітал, р. 1495 ф. 1				
Довгострокові зобов'язання і забезпечення, р. 1595 ф. 1				
Усього кредиторська заборгованість, р.				
Валюта балансу, р. 1900 ф. 1				
Інші				
Розрахункова частина звіту				
Коефіцієнти	Розрахунок	Нормативне значення	Період	
			на початок	на кінець
Коефіцієнт покриття ($K_{покp}$)	$K_{покp} = \frac{p.1195}{p.1695}$	> 1		
Коефіцієнт платоспроможності (автономії) ($K_{плат}$)	$K_{плат} = \frac{p.1495}{p.1900}$	> 0,5		
Коефіцієнт фінансування ($K_{фин}$)	$K_{фин} = \frac{p.1595 + p.1695}{p.1495}$	< 1 (зменшення)		
Коефіцієнт поточної ліквідності ($K_{пл}$)	$K_{пл} = \frac{p.1195}{p.1695}$	1 2		
Коефіцієнт швидкої ліквідності ($K_{шл}$)	$K_{шл} = \frac{p.1195 - p.1100}{p.1695}$	0,6-1		
Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{ал}$)	$K_{ал} = \frac{p.1160 - p.1165}{p.1695}$	0,2-0,6		
Коефіцієнт оперативної платоспроможності	$K_{оп} = \frac{\text{сума платіжних засобів}}{\text{сума строкових зобов'язань, строк повернення яких застав}}$			
Інші				

ПІБ відповідального за складання Звіту _____
 Джерело: розроблено авторами на основі [14-16]

Рисунок 4 - Управлінський Звіт за показниками платоспроможності підприємства (фрагмент)

Систематизація управлінської інформації призначена для спрощення процесів збору, обробки та підготовки інформації, яка потрібна для прийняття фінансових рішень при управлінні платоспроможністю підприємства [14-17]. З метою упорядкування процесу підготовки управлінської звітності, у внутрішньому положенні щодо її створення на підприємстві варто визначити склад показників та вказати джерела даних для отримання кожного звітного показника. Якщо джерелом даних є облікова інформація, то має простежуватися зв'язок звітних показників з обліковими даними, аж до вказівки на ті рахунки аналітичного обліку, які містять необхідні облікові відомості. Це допоможе встановити рівень деталізації інформації на рахунках аналітичного обліку. Якщо джерелом даних є позаоблікова інформація, то не менш важливо встановити порядок її отримання та відображення в управлінській звітності. Крім того, положення має містити порядок трансформації традиційних форм звітності до управлінської. Такі дії уможливають створення програмних продуктів з автоматизації процесів складання управлінської звітності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Успішна стратегія управління платоспроможністю підприємства може бути розроблена та реалізована лише за наявності оптимальної інформаційної бази всередині самої організації, якою є система обліку. Реалізація запропонованої у цьому дослідженні моделі облікового забезпечення прийняття фінансових рішень дозволить підвищити ефективність управління платоспроможністю підприємства. Система управління підприємством, невід'ємною частиною якої є управління платоспроможністю, визначає актуальність розвитку аналітичних функцій управлінського обліку, які забезпечують обґрунтування економічних рішень за умов невизначеності, властивих бізнесу. Дослідження в галузі інформаційних технологій істотно розширюють можливості системи обліку на підприємстві, дозволяють спроектувати та реалізувати на практиці все більш складні моделі обробки, передачі та аналізу бухгалтерської інформації для потреб управління.

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі є знаходження алгоритмів і процедур збору і обробки інформації, розширення технічних можливостей передачі і зберігання даних для потреб управління платоспроможністю підприємства.

Список літератури

- Helfert E. *Financial Analysis Tools and Techniques: A Guide for Managers*. McGraw Hill. 2001. 480 p.
- Кіндрацька Л. М., Кривицька О. Р. Підходи до аналізу діяльності компаній зі страхування життя на основі теорії стейкхолдерів. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 33. 222-227.
- Цал-Цалко Ю. С. Удосконалення економічного механізму оцінки платоспроможності суб'єктів господарювання. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. 2006. №1(35). 185-194.
- Соколова Е. М., Чернявська Г. Г. Проблеми управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. *Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту*. 2016. № 35. 330-338.
- Iershova N., Kryvytska O., Kharchuk, Yu. Accounting and Analytical Information Formation by Business Entities under Conditions of Sustainable Development Concept Realization.

- Financial and Credit Activities: Problems of Theory and Practice*. 2021. № 2(37). 86-94. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i37.229931>. (дата звернення 20.01.2023).
- Saydjari O. Engineering trustworthy systems: A principled approach to cybersecurity. *Communications of the ACM*. 2019. no 62. 63-69.
  - Єршова Н. Ю. Напрями удосконалення підходів та методів аналізу діяльності в системі управлінських рішень суб'єктів господарювання. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/58206/1/Yershova_Napriamy_2020.pdf (дата звернення 22.01.2023).
  - Grinko A., Krutova A., Nesterenko O., Blyzniuk O., Nagorna I. Development of an Adaptive Accounting System on The Basis of Quality Improvement of Information Resources. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. 2020. Vol. 24 Issue 5 <https://www.abacademies.org/articles/development-of-an-adaptive-accounting-system-on-the-basis-of-quality-improvement-of-information-resources-9627.html>
  - Єршова Н. Ю. Методологія управління підприємством та її вплив на облікову парадигму. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. №3. 853-858. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/18672/1/2015_Yershova_Metodolohiia_upravlinnia.pdf (дата звернення 28.01.2023).
  - Кривицька О. Р., Чичилінський М. В. Роль фактичного запасу платоспроможності у забезпеченні фінансової стійкості компаній зі страхування життя в Україні. *Фінансова система України*. 2012 №19. 357-360.
  - Єршова Н. Ю. Методичний підхід до аналізу платоспроможності для прогнозування розвитку бізнес-структур. *Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України* : М-ли XII Всеукр. наук.-практ. конф. – Одеса: Одеський національний політехнічний університет (31 травня – 1 червня 2018 р.). С. 128–130. URL: <https://core.ac.uk/reader/161791280> (дата звернення 15.01.2023).
  - Офіційний сайт Державної служби статистики України. – URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 02.12.2022).
  - Линник О. І., Єршова Н. Ю. Проблеми функціонування та розвитку мікро-, малого та середнього бізнесу сфери послуг в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. №2(29). 74-80. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.29-11> (дата звернення 15.01.2023).
  - Єршова Н. Ю. Розвиток інструментарію для реалізації прогностичної функції стратегічного управлінського обліку в управлінні підприємствами. *Економіка і суспільство*. 2016. №2. 694-701. http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/23564/1/2016_Yershova_Rozvytok.pdf (дата звернення 05.01.2023).
  - Bondar M., Iershova N., Tkachenko M., Garkusha V., Yavorsky S. Financial decisions taking into account management reporting of enterprise. *Financial and credit activities: problems of theory and practice*. 2020. no 2 (33). 84-92. URL : http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/49758/1/FKDPTP_2020_2_33_Yershova_Financial_decisions.pdf (дата звернення 06.01.2023).
  - Гринько А. П., Гринько П. Л. Система показників грошових потоків для оцінки ефективності діяльності торговельних підприємств. *ScienseRise*. 2015. №2(3/7). С.61-65.
  - Легенчук С. Ф., Царук І. М., Назаренко Т. П. Принципи захисту даних у системі обліку: управлінські аспекти. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. №2(96). 61–69.
  - Єршова Н. Ю. Ідентифікація предмету та методу стратегічного управлінського обліку. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2015. Вип. 1(45). Т.2. С. 148-152. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/4285/1/%D0%86%D0%94%D0%95%D0%9D%D0%A2%D0%98%D0%A4%D0%86%D0%9A%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%AF%20%D0%9F%D0%A0%D0%95%D0%94%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%A3%20%D0%A2%D0%90%20%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%A3%20%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%93%D0%86%D0%A7%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E.pdf> (дата звернення 21.01.2023).

References (transliterated)

- Helfert E. *Financial Analysis Tools and Techniques: A Guide for Managers*. McGraw Hill. 2001. 480 p.

2. Kindratska L. M., Kryvytska O. R. Pidkhydy do analizu diialnosti kompanii zi strakhuvannya zhyttia na osnovi teorii steikkholderiv [Approaches to the analysis of life insurance companies based on stakeholder theory]. *Prychornomorski ekonomichni studii* [Black Sea Economic Studies]. 2018. no 33. 222-227.
3. Cal-Calko Ju. S. Udoshkonalennja ekonomichnogo mehanizmu ocinky platospromozhnosti sub'ektiv gospodarjuvannja [Improvement of the economic mechanism for assessing the solvency of economic entities]. *Visnyk Zhytomyr'skogo derzhavnogo tehnologichnogo universytetu* [Bulletin of the Zhytomyr State University of Technology]. 2006. no 1(35). 185-194.
4. Sokolova E.M., Chernjavs'ka G.G. Problemy upravlinnja likvidnistju ta platospromozhnistju pidpryjemstva. [Problems of management of liquidity and solvency of the enterprise]. *Zbirnyk naukovykh prac' Derzhavnogo ekonomiko-tehnologichnogo universytetu transportu* [Collection of scientific papers of the State Economic and Technological University of Transport]. 2016. no 35. 330-338.
5. Iershova N., Kryvytska O., Kharchuk, Yu. Accounting and Analytical Information Formation by Business Entities under Conditions of Sustainable Development Concept Realization. *Financial and Credit Activities: Problems of Theory and Practice*. 2021. no2. (37). 86-94. Available at: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i37.229931>. (accessed 20.01.2023).
6. Saydjari O. Engineering trustworthy systems: A principled approach to cybersecurity. *Communications of the ACM*. 2019. no 62. 63-69.
7. Єршова Н. Ю. Напрями удосконалення підходів та методів аналізу діяльності в системі управлінських рішень суб'єктів господарювання. Available at: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/58206/1/Yershova_Napriamy_2020.pdf (accessed 22.01.2023).
8. Grinko A., Krutova A., Nesterenko O., Blyzniuk O., Nagorna I. Development of an Adaptive Accounting System on The Basis of Quality Improvement of Information Resources. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. 2020. Vol. 24 Issue 5. Available at: <https://www.abacademies.org/articles/development-of-an-adaptive-accounting-system-on-the-basis-of-quality-improvement-of-information-resources-9627.html>
9. Iershova N. Yu. Metodolohiia upravlinnia pidpryjemstvom ta yii vplyv na oblikovu paradyhmu [Enterprise management methodology and its impact on the accounting paradigm]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky* [Global and National Economic Problems]. 2015. no 3. pp. 853-858. Available at: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/18672/1/2015_Yershova_Metodolohiia_upravlinnia.pdf (accessed 28.01.2023).
10. Kryvytska O. R., Chychylinskiy M. V. Rol' faktychnogo zapasu platospromozhnosti u zabezpechenni finansovoi' stijkosti kompanij zi strahuvannja zhyttja v Ukraїni. [The role of insurer actual solvency margin in financial stability backing of life insurers in Ukraine]. *Finansova sistema Ukraїny* [Financial system of Ukraine]. 2012. no 19. 357-360.
11. Iershova N. Ju. Metodichnyj pidkhid do analizu platospromozhnosti dlja prohnozuvannja rozvytku biznes-struktur [Methodical approach to the analysis of solvency for forecasting the development of business structures]. *Oblikovo-analitychne zabezpechennja innovacijnoji transformaciji ekonomiky Ukraїny* : Materialy XII Vseukr. nauk.-prakt. Konf. – Odesa: Odeskyj nacionalnyj politekhnichnyj universytet (31 travnja – 1 chervnja 2018).. 128–130. Available at: <https://core.ac.uk/reader/161791280> (accessed 15.01.2023).
12. Oficijnyj sayt Derzhavnoi' sluzhby statystyky Ukraїny. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 02.12.2022).
13. Lynnyk O.I., Iershova N.Ju. Problemy funkcionuvannja ta rozvytku mikro-, malogo ta seredn'ogo biznesu sfery poslug v Ukraїni [Problems of the functioning and development of micro, small and medium-sized businesses in the service sector in Ukraine]. *Shidna Jevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnja* [Eastern Europe: Economy, Business and Management]. 2021. Issue №2 (29). pp. 74-80. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.29-11> (accessed 15.01.2023).
14. Iershova N. Ju. Rozvytok instrumentariju dlja realizacii' prognostychnoi' funkcii' strategichnogo upravlins'kogo obliku v upravlinni pidpryjemstvamy. [Development of tools for implementing the prognostic function of strategic management accounting in enterprise management]. *Ekonomika i suspil'stvo* [Economy and society]. 2016. no 2. 694-701. Available at: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/23564/1/2016_Yershova_Rozvytok.pdf (accessed 05.01.2023).
15. Bondar M., Iershova N., Tkachenko M., Garkusha V., Yavorsky S. Financial decisions taking into account management reporting of enterprise. *Financial and credit activities: problems of theory and practice*. 2020. no 2 (33). 84-92. Available at: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/49758/1/FKDPTP_2020_2_33_Yershova_Financial_decisions.pdf (accessed 06.01.2023).
16. Grin'ko A. P., Gryn'ko P. L. Systema pokaznykiv groshovykh potokiv dlja ocinky fektyvnosti dijatalnosti tovgovl'nyh pidpryjemstv [A system of indicators of cash flows for evaluating the efficiency of trading enterprises]. *ScienseRise*. 2015. no 2/3(7). C.61-65.
17. Lehenchuk S. F., Tsaruk I. M., Nazarenko T. P. Pryntsyipy zakhystu danykh u systemi obliku: upravlinski aspekty [Principles of data protection in the accounting system: management aspects]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannja* [Economics, management and administration]. 2021. no 2(96). 61-69.
18. Iershova N. Ju. Identyfikacija predmetu ta metodu strategichnogo upravlins'kogo obliku [Identification of the subject and method of strategic management accounting]. *Naukovyj visnyk Uzhgorods'kogo universytetu* [Scientific Bulletin of Uzhhorod University.]. 2015. Issua 1(45). Vol. 2. 148-152. Available at: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/4285/1/%D0%86%D0%94%D0%95%D0%9D%D0%A2%D0%98%D0%A4%D0%86%D0%9A%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%AF%20%D0%9F%D0%A0%D0%95%D0%94%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%A3%20%D0%A2%D0%90%20%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%A3%20%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%93%D0%86%D0%A7%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E.pdf> (accessed 21.01.2023).

Надійшло (received) 28.02. 2023

Відомості про авторів / About the Authors

Єршова Наталя Юрївна (Iershova Natalia Yuriivna) – доктор економічних наук, професор, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3544-3816>; e-mail: Natalia.Iershova@khi.edu.ua

Грінко Алла Павлівна (Grinko Alla Pavlivna) – доктор економічних наук, професор, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5324-6926>; e-mail: Alla.grinko@karazin.ua